

SPRAWOZDANIE
Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
„3RD GENERATIONS
AND GENDER USER CONFERENCE”
30 LISTOPADA–1 GRUDNIA 2015
WIEDEŃ, AUSTRIA

W dniach 30 listopada–1 grudnia 2015 r. w Wiedniu odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa **3rd Generations and Gender User Conference**, zorganizowana przez Vienna Institute of Demography we współpracy z Radą Konsorcjum Generations and Gender Programme (GGP). To trzecia już z kolei konferencja zrzeszająca badaczy naukowych, przedstawicieli administracji i innych użytkowników danych pochodzących z międzynarodowego badania Generations and Gender Survey (GGS) oraz Generations and Gender Programme Contextual Database – dwóch głównych filarów programu GGP, zainicjowanego w 2000 r. przez Europejską Komisję Gospodarczą.

GGP (www.ggp-i.org) jest infrastrukturą naukową zapewniającą międzynarodowe, porównywalne dane zarówno na poziomie jednostek (panelowe badanie ankietowe GGS), jak i w skali makro (GGP Contextual Database). W skład konsorcjum GGP wchodzi 15-tu instytucji naukowych z różnych krajów europejskich, wśród których Polskę reprezentuje Szkoła Główna Handlowa w Warszawie. Głównym celem programu jest przyczynienie się do poprawy zrozumienia szeroko pojętego rozwoju społeczno-demograficznego i jego uwarunkowań, ze

szczególnym zwróceniem uwagi na zależności występujące pomiędzy generacjami (*generations*) i partnerami w związku (*gender*). Jako najważniejsze zalety programu GGP należy wskazać porównywalność pomiędzy krajami, wzdłużny charakter badania, wielkość próby (średnio ok. 9 tys. respondentów z każdego kraju), szeroki przedział wieku (od 18 do 79 lat), dostarczenie danych na poziomie makro i mikro oraz wielodyscyplinarny kwestionariusz badania GGS (11 głównych działów). Badanie to jest przeprowadzane co 3 lata w każdym kraju uczestniczącym w programie. Do tej pory w programie uczestniczy łącznie 19 krajów, w tym 17 krajów europejskich oraz Australia i Japonia. Dla tych krajów dostępne są już dane z pierwszej rundy badania. Z kolei dane z drugiego panelu dostępne są już dla 10 krajów (9 europejskich oraz Australia).

Coroczna konferencja naukowa użytkowników GGP zapewnia międzynarodowe forum, na którym badacze naukowcy korzystający z danych udostępnionych w ramach programu mogą zaprezentować i przedyskutować dotychczasowe osiągnięcia metodologiczne i uzyskane wyniki empiryczne. Problematyka konferencji obejmuje szeroki zakres zagadnień merytorycznych i metodologicznych, a w tym między innymi: implementację badań ankietowych, jakość i walidację danych, metodologię demografii, relacje międzypokoleniowe, związki i rodzicielstwo, formowanie i rozpad rodziny, intencje prokreacyjne i ich realizację, płodność w różnych grupach społecznych, płodność pozamałżeńską, starzenie się ludności, zdrowie i samopoczucie, a także migracje. Problemy te są najczęściej ujmowane w analizach porównawczych pomiędzy różnymi krajami, często także w ujęciu wzdłużnym.

W trzeciej konferencji użytkowników GGP, która miała miejsce w Uniwersytecie Ekonomicznym w Wiedniu, uczestniczyło 109 osób z wiodących światowych ośrodków naukowych. Łącznie reprezentowanych było 26 krajów świata, a w tym: Austria, Belgia, Chiny, Czechy, Francja, Hiszpania, Holandia, Japonia, Kanada, Korea, Litwa, Luksemburg, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rosja, Słowenia, Stany Zjednoczone Ameryki, Szwajcaria, Szwecja, Tajwan, Turcja, Węgry, Wielka Brytania i Włochy. Niemal dwie trzecie wszystkich uczestników stanowiły kobiety (63%).

Podczas spotkania łącznie wygłoszono prawie 30 referatów w 7 sesjach tematycznych (program konferencji poniżej). Pierwsza z nich dotyczyła analizy związków i rodzicielstwa. Poruszone zostały zagadnienia dotyczące wpływu posiadania dzieci na proces formowania i rozpadu rodziny. Omówiono również aktywność zawodową tych kobiet, które już zostały matkami oraz zależność płodności par od wykształcenia obojga partnerów. W drugiej sesji uwagę skupiono na technicznych zaletach i ograniczeniach bazy danych GGS. Podkreślono wzdłużny charakter programu GGS, jego wielodyscyplinarność i użyteczność, przedstawiono także analizę liczby respondentów nieuwzględnionych w kolejnych panelach badania w dziesięciu różnych krajach europejskich. Podczas trzeciej sesji omówiono zagadnienia płodności pozamałżeńskiej. Zwrócono uwagę na różnice społeczne pośród osób z nieślubnym dzieckiem oraz na wpływ nieplanowanej ciąży na zawarcie związku małżeńskiego. Podkreślono także istnienie zależności pomiędzy wykształceniem rodziców oraz

wykształceniem własnym a ryzykiem wystąpienia urodzenia pozamałżeńskiego. Czwarta sesja obejmowała zagadnienia związane z rozpadem związków. Omówiono zależność pomiędzy wzrostem liczby kohabitacji i liczby rozwodów, podjęto próbę odpowiedzi na pytanie czy brak satysfakcji i częste konflikty w związku wpływają na ryzyko separacji, a także przedstawiono wyniki badań na temat szans zawarcia kolejnego związku pośród kobiet i mężczyzn oraz wpływu rozwodu rodziców na wykształcenie dziecka w społeczeństwach o różnej częstości rozwodów. W piątej sesji tematycznej skupiono uwagę na zagadnieniach związanych ze zdrowiem, samopoczuciem i opieką nad osobami starszymi. Zaprezentowano wyniki dotyczące jakości relacji pomiędzy dorosłymi dziećmi i ich rodzicami, z uwzględnieniem różnych form i częstotliwości opieki, której potrzebują obie strony. Ciekawym ujęciem była wzdluzna analiza zależności pomiędzy zdrowiem a strukturą rodziny i statusem rodziców w Austrii. Warty uwagi był także referat dotyczący rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w różnych krajach europejskich. W sesji podkreślono również różnice występujące w użytkowaniu tradycyjnych i nowoczesnych metod oraz środków antykoncepcyjnych pomiędzy krajami Europy Wschodniej i Zachodniej. W trakcie sesji szóstej, poświęconej problematyce relacji międzypokoleniowych i migracji, przedstawiono wyniki analiz dotyczących wpływu różnych ścieżek życia rodzinnego kobiet na poziom ich dochodu w późniejszych latach życia oraz relacji między pokoleniami w rodzinach łączonych. W obszarze migracji w centrum uwagi znalazły się z kolei badania na temat więzi rodzinnych Polaków mieszkających w Holandii oraz proces formowania i realizacji intencji migracyjnych w Norwegii. Ostatnia, siódma sesja obejmowała zagadnienia intencji prokreacyjnych i ich późniejszej realizacji. W tym zakresie omówiono, w jaki sposób na proces kształtowania się i realizacji intencji dotyczących posiadania dzieci wpływają inne, konkurencyjne lub komplementarne cele w życiu kobiet i mężczyzn. Wskazano również na znaczenie indywidualnego postrzegania wartości i kosztów posiadania dzieci w procesie formowania intencji prokreacyjnych w Polsce. Ponadto, przedstawiono wyniki analiz dotyczących wpływu bezrobocia na realizację intencji prokreacyjnych we Francji, a także omówiono i zbadano występowanie wielorakich konsekwencji niezrealizowanych intencji.

Oprócz referatów prezentowanych w sesjach tematycznych, wyniki 24 prac badawczych przedstawiono w sesji posterowej (lista autorów i tytułów posterów poniżej). Wszystkie prace cieszyły się dużym zainteresowaniem i wzbudziły żywe dyskusje pośród uczestników konferencji. W tej sesji Organizatorzy zaplanowali nagrodę za najlepszy plakat, którą przyznano doktorantce Uniwersytetu Erazma w Rotterdamie – Brett Ory oraz współautorom: dr Renske Keizer i Prof. Pearl A. Dykstra, którzy zaprezentowali analizę porównawczą liczby godzin spędzanych na pracy zarobkowej przez matki i udział ojców w opiece nad dziećmi w różnych krajach europejskich.

Trzecią konferencję naukową użytkowników GGP należy uznać za wydarzenie obfitujące w wartościowe prezentacje oraz ożywione i inspirujące do dalszych

badań dyskusje. Konferencja została uznana za wielki sukces, uczestnicy docenili nie tylko wysoki poziom prac naukowych, prezentowanych podczas spotkania, ale także doskonałą organizację obrad. Wydarzenie to zostało dostrzeżone i docenione również przez austriackie media, które opracowały kilka artykułów dotyczących zarówno samej konferencji, jej celów i głównej problematyki, jak również szczegółowych wyników badań prezentowanych podczas spotkania.

Beata Osiewalska
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

PROGRAM KONFERENCJI
3RD GENERATIONS AND GENDER USER CONFERENCE

Vienna, 30 November–1 December 2015

Venue: Campus WU (Vienna University of Economics and Business)
Welthandelsplatz 1, 1020 Vienna, Austria

Monday, 30 November 2015

09:00 **Registration**

09:30 **Conference Opening and Welcome Addresses**

Wolfgang Lutz, Wittgenstein Centre for Demography and Global Human Capital (IIASA, VID/OAW, WU)

Ingrid Nemeč, Austrian Federal Ministry for Families and Youth

Anne Gauthier, Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute, GGP Board Member

Isabella Buber-Ennser, Wittgenstein Centre (IIASA, VID/OAW, WU), VID/OAW

10:00 **Session 1: Couples and Parenthood (Chair: Trude Lappegård)**

Johannes Huinink

Are Children Still a Reason to Marry?

Christoph Bühler

Uncertainty Reduction Theory Revisited: Does Parenthood Provide Certainty?

Alzbeta Bartova and Tom Emery

Housework and Parenthood: What a Difference a Child Makes

Jonas Wood

Family Formation and Labour Force Participation: A Decomposition of Educational Differentials in Maternal Employment

Alessandra Trimarchi and Jan van Bavel

Educational Assortative Mating and Couples' Fertility in Europe

12:00 *Lunch Break*

13:30 **Session 2: Data Advantages of GGS (Chair: Norbert Neuwirth)**

Tom Emery and Arianna Caporali

Compliance and Usage in the Generations and Gender Programme

Tamás Bartus and Zsolt Spéder

Panel Attrition in the GGP Data. Evidence from Ten European Countries

Javier Olivera

A Longitudinal Study of the Effects of Living Standards on Generalized Trust

Jorik Vergauwen, Jonas Wood and Karel Neels

Assessing the Contribution of Living Arrangements to Aggregate Trends in Entry into Parenthood for Four European Countries Between the 1970s and 2000s

15:00 **Poster Session (details below)**

Coffee Break

16:30 **Session 3: Nonmarital Childbearing (Chair: Brienna Perelli-Harris)**

Trude Lappegård

Social Diversity in Non-marital Childbearing in Various Gender Contexts

Judith Koops, Anne Gauthier and Aart Liefbroer

Why Marry First? Explaining Cross-national Differences in the Influence of Parental Education on Nonmarital Births

Gosta Esping-Andersen and Roberta Rutigliano

The Valhalla Express

Karel Neels

Heterogeneity in Demographic Change: The Educational Gradient of New Family Behaviors in Europe and the US

19:30 *Conference Dinner*

Tuesday, 1 December 2015

08:30 Session 4: Divorce (Chair: Setsuya Fukuda)

Brienna Perelli-Harris, Ann Berrington, Nora Sanchez Gassen, Paulina Galezewska and Jennifer Holland

The Link Between the Divorce Revolution and the Cohabitation Boom

Eva Beaujouan

Are Disagreement and Dissatisfaction Within Couples Linked to Separation?

Megan Sweeney and Anne-Rigt Poortman

Change and Variation in Men's and Women's Chances of Re-Partnership after Divorce

Martin Kreidl, Martina Stipkova and Barbara Hubatkova

Does the Effect of Parental Breakup on Children's Education Depend on the Divorce Rate?

10:00 *Coffee Break*

10:30 **Session 5: Health, Care and Well-being (Chair: Mathias Lerch)**

Anita Abramowska-Kmon, Irena Kotowska and Wojciech Łątkowski

Quality Relations Between Adult Children and Older Parents and Care Giving in Selected European Countries

Isabella Buber-Ennser and Doris Hanappi

The Association Between Changes in Family Composition, Parental Status, and Health. Longitudinal Evidence from the Austrian Generations and Gender Survey

Paola Di Giulio, Ina Jaschinski, Dimiter Philipov and Cecilia Reynaud

Families with Disabled Children in Different European Countries

Rozemarijn Dreeuddre

Macro-level Gender Inequality and the “East-West” Divide in Contraceptive Use

12:00

Lunch Break

13:30

Session 6: Intergenerational Relations and Migration (Chair: Irena Kotowska)

Joanne Sophie Muller, Aart Liefbroer and Nicole Hiekel

The effect of women’s family trajectory on their later-life personal income in comparative perspective

Karsten Hank and Anja Steinbach

Intergenerational Relations in Older Stepfamilies: A Comparison of France, Germany, and Russia

Kasia Karpinska and Pearl Dykstra

Family Ties of Polish Migrants in the Netherlands

Lars Dommermuth and Sebastian Klüsener

Formation and Realisation of Migration Intentions Across the Life Course: Evidence from Norway

15:00

Coffee Break

15:30

Session 7: Intentions and Realisation (Chair: Caroline Berghammer)

Maria Rita Testa and Dimiter Philipov

Competing intentions and realization

Monika Mynarska

Values and Costs of Children and Fertility Intentions in Poland

Ariane Pailhé and Arnaud Regnier-Loilier

The Effect of Unemployment on the Realization of Fertility Projects in France

Zsolt Spéder and Balázs Kapitány

Consequences of (Non) Realized Fertility Intentions – a Dynamic Analysis of Fertility Intentions and Outcomes

17:00–17:30 **Closing of the Conference**

Monday, 30 November 2015

15:00 Poster Session

Adila Sahbegovic

Patterns of Female Employment – A Cross-national Comparison Between Austria and Germany

Maïke van Damme

Relative (or Absolute?) Resources and Responses to Inequity in the Division of Labor: A Comparison of Nine European Countries

Ruth Abramowski and Beat Fux

Power Structures and the Traditional Division of Household Tasks

Brett Ory, Renske Keizer and Pearl A. Dykstra

Mothers' working hours and fathers' share of childcare in cross-national perspective

Ewelina Slotwińska-Roslanowska

Working Patterns of Parents of Young Children

Georg Wernhart

Household Income Development During the Transition to the Next Family Phase in Austria

Markus Kaindl

Mothers' Labor Market Re-Entry After the First and After the Second Child

Caroline Berghammer and Isabella Buber-Ennser

Religion and the Realization of Fertility Intentions: A Cross-national Comparative Analysis

Norbert Neuwirth

Missing the Second Child Intended —A Post-Crisis Fertility Shift?

Ekaterina Mitrofanova and Alyona Artamonova

The Nature of Cohabitation in Contemporary Russia

Livia Murinkó and Zsolt Spéder

How Did it Start? The Diffusion of Cohabitation in Europe

Klára Čapková and Martin Kreidl

Do Children of Divorced Parents Still Have a Higher Preference for Cohabitation?

Zuzana Zilincikova

Partnership Paths Following Divorce and Cohabitation Dissolution

Beata Osiewalska

Couple's Socioeconomic Resources and Completed Fertility in Poland

Chizu Yoshida

Marital Happiness and Children among Japanese Married Couples

Katrina Frank

...Happy are those who Believe!? The Impact of Religiosity and Conflict on Relationship Satisfaction in Cross-cultural Comparison

Arianna Caporali

Online Codebook & Analysis of the Generations & Gender Programme: An Easy Access to a Comprehensive Overview of its Survey Data

Ling Yiang and Hiu Wang

Family Development Panel Survey of China

Zsuzsanna Makay

„How Many Children Do You Have?” Inconsistencies in the Number of Children Reported in Successive Waves of the Hungarian GGS

Elena von der Lippe and Petra Rattail

The Association of Self-rated Health with Family and Employment Statuses. Comparison Between Germany, France and the Netherlands

Karen Van Aerden

The Health and Well-being Associations of Different Types of Employment and Labour Market Positions in Belgium

Katalin Kovács

Social determinants of health in Western, Central Eastern and Eastern Europe

Mélanie Lepori and Maria Cristina Sousa Gomes

Is there a «Mobility Gap» or do the Elderly Simply Avoid Mobility?

Judit Monostori

Transition into Different Living Arrangements Among the Elderly